

zaaknummer 2014W1175(2)

18 februari 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam]

geboren op [datum],

wonende te [plaats], [land],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,

geboren en overleden op onbekende datum,

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,

tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Broeders van Franciscanen Bleijerheide.

en

(wijlen) **[naam]**,

geboren op [datum], overleden op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,

tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Broeders van Franciscanen Bleijerheide.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 4 augustus 2014.

Op 7 januari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt nader toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller. Voorts was aanwezig de heer [naam], vriend van klager.

Nu de toenmalige Nederlandse congregatie van de Broeders Franciscanen Bleijerheide in 2003 is opgeheven, is er geen inhoudelijke reactie op het klaagschrift en is oproeping van een kerkelijk gezagdrager voor de zitting van de Klachtencommissie achterwege gebleven.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is gedurende zijn verblijf van 31 januari 1973 tot 23 augustus 1974 in het Jongenspensionaat [naam] in [plaats] seksueel misbruikt door aangeklaagden en door een andere broeder tegen wie zich klacht 2014W1175(1) richt.

2.2. Klager is in januari 1973, halverwege de zesde klas van de lagere school, naar het [internaat] gegaan om daar de lagere school af te maken en nadien de Mavo te volgen. Bij aankomst op het internaat in januari 1973 werd klager op de grote slaapzaal geplaatst waar aangeklaagde 1 de groepsleider was. In het schooljaar 1973-1974 ging klager naar de eerste klas van de Mavo. Voorts ging hij van de grote slaapzaal naar de slaapzaal voor de jongens van de Mavo. Broeder [naam], tegen wie de andere klacht van klager zich richt, had daar de leiding. Deze slaapzaal was ingedeeld in een aantal compartimenten en klager lag met vijf jongens in één van de compartimenten.

Ten aanzien van aangeklaagde 1

2.3. Aangeklaagde 1 was de groepsleider van klager. Aangeklaagde 1 was aanvankelijk erg vriendelijk en aardig en kwam vaak bij klager op het bed zitten in de slaapzaal en aaide klager over zijn hoofd. Ieder bed had een eigen kast, waarmee de slaappleatsen enigszins waren afgeschermd. Klager kon zien dat aangeklaagde 1 ook regelmatig bij andere jongens op het bed zat. Klager hoorde aangeklaagde 1 aankomen, omdat hij een rammelende sleutelbos had. Klager werd pas door aangeklaagde 1 bezocht, als de jongen aan de overkant van hem sliep. Klager herinnert zich dat eerst [naam] tegenover hem lag en later [naam]. De jongens moesten regelmatig van slaappleats wisselen. Aanvankelijk aaide aangeklaagde 1 klager alleen over het hoofd, maar gaandeweg ging dit verder. Aangeklaagde 1 schoof met zijn hand onder de dekens in de pyjama van klager en streelde hem over zijn buik en benen. Ook streelde hij klager, over de onderbroek heen, over de geslachtsdelen. Dit is ongeveer vijf à tien keer zo gebeurd. Klager probeerde zich slapend te houden en keerde zich bij het horen van aangeklaagde 1 op zijn zij. Desondanks zijn de betastingen nog meerdere malen voorgevallen. Klager herinnert zich dat hij de hand van aangeklaagde 1 een keer wegduwde. Klager schrok toen erg; hij voelde dat aangeklaagde 1 een deel van zijn vinger miste.

Ten aanzien van aangeklaagde 2

2.4. Aangeklaagde 2 was de ziekenbroeder van het internaat. Op een avond voelde klager zich niet lekker; hij had hoofdpijn en was griepig. Broeder [naam], die zijn groepsleider was, gaf klager toen een aspirientje en bracht hem naar aangeklaagde 2. Klager moest zich uitkleden, ook zijn onderbroek, en voor aangeklaagde 2 komen staan. Klager moest van aangeklaagde op zijn hand blazen. Klager begreep niet precies wat de bedoeling was en aangeklaagde werd wat ongeduldig. Toen klager weer op zijn hand blies greep aangeklaagde klager plotseling heel hard bij de testikels en kneep er in. Klager schrok hier zo van dat hij in een reflex de hand van aangeklaagde wegduwde. Vervolgens heeft aangeklaagde klager zo'n ongenadig harde klap tegen het hoofd gegeven dat klager nog dagen lang moest braken. Het weekend daarna bracht klager thuis bij zijn ouders door. Klager durfde niets van het voorval te zeggen. De ouders van klager dachten dat klager zo'n last van hoofdpijn en misselijkheid had, omdat hij uit bed was gevallen. Tot zijn dertigste jaar heeft klager last gehad van terugkerende hoofdpijnen.

2.5. Het misbruik door aangeklaagde 1 is gestopt toen er lekenbegeleiders op het internaat kwamen. Zij surveilleerden ook regelmatig op de slaapzaal. Klager herinnert zich een bijzonder lieve juf [naam] en een aardige meester [naam]. In augustus 1974, aan het begin van het tweede leerjaar, heeft klager het internaat verlaten, omdat de kosten daarvan te hoog werden voor zijn ouders. Klager heeft zijn middelbare schoolperiode toen vervolgd op de Mavo bij zijn ouders in de buurt.

2.6. Klager heeft veel last ondervonden van het misbruik dat hem is overkomen. Hij was snel agressief en kon niet meekomen op school. Hij heeft de Mavo dan ook niet af kunnen

maken. Klager is vervroegd in dienst gegaan en heeft daarna allerlei baantjes gehad en verschillende bedrijfjes opgezet. In 2011 heeft klager zijn werkzaamheden moeten beëindigen vanwege ernstige gezondheidsklachten. Klager heeft 26 operaties aan zijn gezicht moeten ondergaan als gevolg van een agressieve vorm van kanker.

Ook in zijn persoonlijk leven heeft klager veel last ondervonden van het misbruik. Klager was wantrouwend en opvliegend; het lukte hem dan ook niet een relatie te behouden. Pas in 2009 is klager gehuwd. Met zijn [nationaliteit] vrouw heeft hij een zoon geadopteerd die nu negen jaar oud is. Met hen vormt klager nu een stabiel gezin. Nog steeds wordt klager echter gekweld door nachtmerries en herbelevingen van het misbruik.

2.7. Klager heeft nooit over het seksueel misbruik durven spreken. Destijds niet met de jongens van het internaat uit angst voor represailles van aangeklaagden en de andere groepsleiders en evenmin met zijn ouders. Het gevoel van schaamte en de angst om niet geloofd te worden waren te groot. Pas in 2010 heeft klager met [nationaliteit], die hij kent als buurtgenoot uit zijn jeugd, over het misbruik gesproken. De ernstige ziekte van klager belette hem om eerder een klacht in te dienen; klager had andere prioriteiten.

2.8. Klager hoopt op een oprechte en werkelijke erkenning van hetgeen hem is aangedaan. Hij wenst voorts dat er, zo mogelijk, maatregelen worden genomen tegen degenen die destijds voor het handelen van aangeklaagden verantwoordelijk waren.

3. De beoordeling

3.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

3.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

3.3. Er zijn ongeveer tweeënveertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagden verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager gedurende zijn verblijf in het internaat Bleijerheide door aangeklaagden seksueel is misbruikt.

Ten aanzien van aangeklaagde 1

3.4. Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat aangeklaagde 1 zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik bestaande uit het meerdere keren betasten van de geslachtsdelen van klager over de onderbroek heen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. De verklaring van klager wordt daarnaast ondersteund door meerdere gegrond verklaarde klachten, bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2010T030, 2011T376(1), 2011T529(1), 2011T540, 2011T607, 2013T984 en 2013W1088.

In deze klachten wordt telkens melding gemaakt van soortgelijk misbruik, namelijk het betasten van de geslachtsdelen van klagers.

Ten aanzien van aangeklaagde 2

3.5. Voor de Klachtencommissie is voorts aannemelijk geworden dat aangeklaagde 2 zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik bestaande uit het onnodig betasten en zeer hardhandig knijpen in de geslachtsdelen van klager onder het mom van “een medisch onderzoek” vanwege griepverschijnselen. Dit misbruik heeft éénmaal plaatsgevonden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. De verklaring van klager wordt daarnaast ondersteund door meerdere gegrond verklaarde klachten, bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2010T030, 2011T292, 2011T347(3), 2011T376(2), 2011T474, 2011T529(1), 2011T540, 2011T549(1), 2011T553, 2011T555, 2011T563(2), 2011T574, 2011T594, 2011T775, 2012T890(3), 2013T970(1), 2013T984 en 2013T988(1).

In deze klachten wordt telkens melding gemaakt van seksueel misbruik gepleegd in de ziekenzaal eveneens onder het mom van “een medisch onderzoek”.

3.6. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik slechts 13 jaar oud. Aangeklaagden waren voor hem personen in wie hij vertrouwen mocht hebben.

3.7. Gelet op het feit dat aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaringen van de klachten kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

3.8. De Klachtencommissie wijst klager erop dat hij zich, voor het verkrijgen van schadevergoeding, met het onderhavige advies rechtstreeks kan wenden tot de Compensatiecommissie.

4. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de klacht ten aanzien van aangeklaagde 1 en aangeklaagde 2 gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 18 februari 2015 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan klager verzonden.

Aangezien zich in deze zaak geen kerkelijk gezagsdrager heeft gesteld, wordt dit advies niet aan een kerkelijk gezagsdrager verzonden. Niettemin kan klager zich op grond van een besluit van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) met dit advies zonder tussenkomst van een kerkelijk gezagsdrager wenden tot de Compensatiecommissie.